

REDACTIA
ARAD, STR. AULICH (ADAM)

ABONAMENTUL
Pentru Austro-Ungaria:
pe 1 an fl. 10; pe 1/2
an fl. 5; pe 1/4 de an
fl. 2.50; pe 1 luna fl. 1.

N-rit de Dumneacă pe
an fl. 1.50.

Pentru România și străinătate
pe an 40 franci.

Manuscripte nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA
ARAD, STR. AULICH (ADAM)

INSERTIUNILE:
at 1 și garmond: prima-dată
7 cr.; a doua oară 6 cr.;
a treia oară 4 cr. și timbru
de 30 cr. de fiecare publi-
cațiune.

Atât abonamentele cât și
insertiunile sunt a se plăti
înainte.

Scrisori nefrancate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

LUPTA IN CONGREGAȚIE

Lupta de ieri. — Vorbitorii români. — Nécazul patrioților. — Români se țin bine!

Este numai o perversă laudă, că la comitat majoritatea populației ar pute să-și valideze dreptul constituțional de a-și chivernisi afacerile după propria-i voință.

Nu! Nici la comitat majoritatea populației nu poate să treacă peste omnipotența guvernului, care prin faimosul regulament al lui Tisza deja d'uu pătrar de veac are toate mijloacele de a-și introduce în congregațiune întreaga ceată de slujbași, așa ca comitate ca al Hunedoarei, unde Unguri abia sînt de sēmēntă, și al Aradului, unde Români formează majoritatea imensă a populației, lucrurile merg după-cum vrea fișpanul.

Nimeni dintre noi n'a așteptat prin urmare ca propunerea vicișpanului de a se face împrumut pentru fondarea școalelor de stat să fie respinsă. Din potrivă: știm toți, că în congregațiune fiind majoritatea maghiară, tot ce se propune pentru „întărirea ideii de stat”, are să fie votat.

D'aceea, dacă am stăruit, ca Români să se prezinte cu toții în adunarea congregațională, a fost nu pentru-că aveam speranța să oprim puhoiul ungurese, ci ca să luptăm cu onoare și să se învedereze, că de câte ori cohorta șovinistă vrea să dea asalt asupra comorilor națiunii române, pe cei aleși de noi să-și ridice glasul, îi va găsi în față.

Avem mângaierea de a constata, că fruntași români din comitat au răspuns cu vrednicie încrederii pe care alegătorii au pus-o întrînșii. Ei s'au prezentat aproape până la unul în sala comitatului, și deși fișpanul, de sigur cu premeditare, a vrut să-i împrăștie lungind ședința până aproape de orele 2, totuși ei au stat la postul lor și au ridicat cuvântul protestând cu tărie în contra stăpînirii care cu bani dela un comitat românesc vrea să ridice școli de stat pentru a ne maghiarisa.

Este adevărat, că împrumutul, s'a votat. Chip însă nu era de a împedea această votare, pentru-că atunci când e vorba de maghiarisare, Cicero d'ar' trai, și nici el nu i-ar putea convinge pe Unguri că au pornit în direcție primejdioasă când prin asemenea afaceri s'adese vrajba între naționalități și tot mai mult pun lucrurile pe ascuțiș.

Nu este însă mai puțin adevărat, că Români și-au făcut datoria.

Și câtă vreme ne facem datoria, avem speranța să ajungem la isbândă, fie adversarii încodată pe atâta de mulți și de rei.

(Urmarea ședinței de Luni)

Despoindu-se scrutiniul și numărându-se voturile, se află că Ungurii și-au împărțit voturile așa de mult, că nici unul dintre elevii unguri, cari au petiționat pentru stipendiu din fondul Bibici, n'a întrunit voturi destule, ci stipendiu s'a votat numai elevului Păscuț, pentru care Români au votat toți și astfel a întrunit 57 voturi.

Președinte al sedrii orfanale a fost ales unanim dl Al. Pețean.

A urmat apoi partea cea mai interesantă a ordinea de zi: propunerea de a se vota un împrumut de 106.000 fl., pentru a se ridica școli de stat.

Propunerea a cetit-o notarul Dalnok. Ungurii toți strigă veseli: „Primim, primim!”

În mijlocul unei mari atențiuni se ridică atunci dl M. Veliciu. A fost destul însă ca se rostească un singur cuvânt românesc, pentru-ca patrioții să sară în sus ca niște mușcați de șerpe și să urle: „Jos cu el”, „elali”, „trădător de patrie” și așa mai departe.

Se face însă liniște la intervenirea fișpanului și a lui Văsarhelyi și dl Veliciu poate să eară a se ceti ordinul ministrului privitor la contractarea împrumutului.

Ungurii nu se învoesc nici la asta, dar fișpanul dă cetire ordinului.

Vorbirea dlui M. Veliciu.

Luând drept punct de plecare ordinul ministrului, care impune comitatului să contracteze un împrumut pentru a ridica școli de stat, și încă într-o provincie aproape curată românească, dl Veliciu ține o magistrală vorbire, în care arată cele trei puncte cardinale ale politicii maghiare: desconsiderarea voinței și dorinței majorității cetățenilor când e vorba de afacere publică; ear' când e vorba de maghiarisare, se desconsideră morala și se îndrumă astfel întreaga politică pe un povîrniș primejdios.

Stat și societate maghiară au aceeași preocupare, se frământă de același gând bolnav și imposibil de realizat: maghiarisarea cu ori-ce preț.

Și după-cel își sprijinește pe fapte pe-trecute afirmațiunea sa, după-ce în termeni cari lovesc ca săgeata condamnă această politică și cu o ironie ucizătoare arată toate nesbățiile așa poreclitilor „apostoli ai maghiarisării”, într'un elan cald și cu o rară însuflețire termină:

„Noi însă nu ne vom da, ci ne vom apăra până la ultima picătură”.

Români aclamă ear' o cohortă de șovinisti, postăți la uși și sus pe galerie, urlă de te credeai că ești între sēlbateci.

Privitor la scandalul făcut de acești patrioți, însăși dl Văsarhelyi pare a fi indignat, pentru-că în introducerea vorbirii sale zice: „Ar fi de dorit ca unor asemenea vorbiri — cum a fost a dlui Veliciu — să i-se răspundă prin argumente, ear' nu prin strigăte”...

Răspunsul „patrioților”.

În numele patrioților răspund: Văsarhelyi László, care deși cel mai cumințe și mai așezat între ei, nu știe să combată mai tare, decât contestând că d-nii Veliciu, Mangra și alți amici ai noștri din congregație, ar reprezenta poporul român.

Varjassy (alias Vranovita) vine cu niște „date statistice” făurite desigur „ad-hoc”, și vrea să dovedească nici mai mult nici mai puțin decât că: „statul nu vrea să maghiorize!”

El despre felul cum a vorbit, părea un epileptic: când se infuria, încât îl înecă glasul, când sărea să șadă pe masă și își încheșta pumnii, apoi eară posa în apostol al „culturii”!

Români ripostează!

Într-o vorbire liniștită și deamnă, dl protopop C. Gurban, (fostul deputat dietal) ține să reducă la adevărata ei valoare întreaga posă a „amicilor culturii”, a guvernului și sateliților sei, cari sub pretext că ajută cultura, tind spre un scop imoral: să maghiarizeze!

Arată cât este de ridicol să cheltuiască, și încă bani împrumutați, sume mari pe clădiri școlare în sate mici și sărace, pierdute printre dealuri.

Dr. I. Suciu, conform înțelegerii luate, vorbește ungurește.

Îl scarmănă rău îndeosebi pe Varjassy, despre care spune, că „handa-bandăz”, aruncă vorbe late și goale. Arată întreg rolul pe care acest inspector școlar îl joacă în afacerile culturale ale comitatului, pe Unguri îndemnându-i la maghiarisare, ear' pe Români șicanându-i. Despre datele lui statistice spune, că sunt eronate și tendențioase.

La apoi sub scalpel pe Văsarhelyi. E semnificativ, observă dl Suciu, cum și Văsarhelyi, ca toți Ungurii, se feresc a aminti de naționalitatea română, ci amintesc pe Români numai ca pe o clasă mai de jos a națiunii politice ungurești, cărei se oferă să-i facă școli numai ca s-o poată desbrăca de ce are mai scump: naționalitatea. Tot d'aceea neagă, că inteligența română ar face ceva pentru ridicarea materială a poporului. Stat și societate ungurească — zice dl Suciu — vrea să arate astfel, că Români numai dela unguri pot să aștepte fericirea.

Nu le va succede însă, căci azi toți Români știu că statul și societatea ungurească vrea să-i maghiarizeze, și Ungurii cari neagă aceasta, nu sînt sinceri.

Vorbirea, ținută într'un ton de rechizitor, cum trebuie să fi cu șovinisti, i-a scos din balamale pe patrioți.

Un Jidov.

Dr. Brück (din Taut) vîzînd ce urt i-a scarmănat dl Suciu pe „patrioți”, sare să-i apere, năpustindu-se asupra învîțătorilor români. Zice că știe despre unul că a fost... vizitiu (cociș).

Dl C. Gurban, protopop, arată că nu p' fi adevărată aserțiunea Jidovului, deo la Români numai cei cualificați p' a-vîțători.

E într'adevăr, mare curagiul Jidovului. El acuză, pe când se știe că un cumnat al lui a ajuns... notar, din grația „luminetei vărmechie”, deși fusese numai cociș la un negustor din Păncota!

Incheierea.

Discuția se încheie prin o replică strașnică a dlui Veliciu.

Simpaticul luptător dărmă toate sofisme, denunță toate neadevărurile și desveluește toate apucăturile „domnilor” unguri cari sub un titlu pompos: acela de a servi culturii, urmăresc scopuri detestabile.

Se ocupă îndeosebi cu spusele lui Varjassy, Văsarhelyi și a Jidovului Dr. Brück.

La ușă cohorta pornită de scandal, sbiară în cât aștepti ca plămâni să-i plesnească. Stăpâni pe toate în țeara aceasta, șovinisti nici atâta răbdare nu au ca să aștepte și să asculte vorbirile adversarilor lor. Nu, ei vor să inee totul în acel strigăt de „szavazzunk!”... „să votăm”, ceea-ce fișpanul și decide.

Se înțelege împrumutul se votează și astfel „ideia” a mai înaintat cu un pas!

Contra cuotef.

S'a votat de asemeni, fără multă discuție, în contra ridicării cuotef.

E de observat că cei cari s'au arătat mai intoleranți, cari au întrerupt necontenti și în chip violent pe Români, erau Jidovii. Când era vorba de Unguri, de patrie etc., Ovreji nu se rușinau să vorbească tot în plural: „noi”, — ei se simțeau adecă mai „calomniati” (?) din partea Românilor.

Un lucru acesta, care ar trebui să-i demeticească pe acei Români slabi, cari în cercuri românești au lăsat să se aleagă și Jidovi.

(Azi ședința se continuă.)

Lupta din Austria.

De mai multe zile asistăm la scenele unui teatru, ce numai de tot rar se reprezintă chiar și în viața parlamentară.

Este vorba de efectele, ce ordinațiunile cabinetului *Badeni* pentru limba cehă și moravă le-au produs între germanismul și slavismul din Austria.

Amendoué aceste elemente sânt azi din nou puse față-n-față într-o violentă luptă pentru apărarea dreptului limbii, care este unul dintre cele mai sfinte drepturi și cel mai scump tesaur pentru fiecare popor.

Remășițele vechiului și celui mai puternic partid politic din țările austriace, așa numit „german-liberal”, au declarat o inverșunată luptă în contra cabinetului *Badeni*, care, mai ales din interese de stăpânire, a cutezat să facă o mică dreptate pentru popoarele slave din țările coroanei austriace.

Mai ales trei sânt reprezentanții nemulțumirii în parlament: *Wolff*, *Funke* și *Kaiser*, cari aproape desperați cer acolo, ca ministerul sau să-și retragă ordonanțele, sau să fie tras înaintea judecății pentru „violarea” legii și a constituției statului.

În trei ședințe de-a rândul, *Reichsrathul* austriac nimic altceva n'a isprăvit în săptămâna trecută, decât s'a certat cu cea mai rară violență astfel, că *presidentul* a fost silit să de-tragă în mai multe rânduri cuvântul oratorilor acusatori și să suspenda ședințele necurmat.

Ministrul-*president* *Badeni*, în contra căruia sunt îndreptate toate săgețile și în al cărui cap se descarcă întregul odiiu, — este un tenace bărbat de stat și se bucură de întreaga încrederea Coroanei; cu toate acestea apărarea sa în contra atacurilor este foarte grea, și nu se poate încă prevedea, cum o să eșue din lupta ce i-s'a declarat din partea pseudo-liberalismului atât în *Reichsrath*, cât și afară de parlament.

Deja în două orașe, în *Teplitz* și în *Reichenberg* s'au ținut adunări de protestare în cari alegătorii „liberali” au provocat pe deputații germani, să folosească ori-ce mij-

loace pentru trântirea guvernului și pentru revocarea ordinațiilor de limbă. Ear' această agitațiune se continuă și se desvolcă nu numai în Austria, ci chiar peste granițe, pe teritoriul Germaniei, unde elementele nemulțumite izbucnesc cu toată furia în contra cabinetului austriac.

Lupta aceasta ori-și-cine ușor și-o poate explica. Ea nu este o apariție nouă între hotarele monarhiei noastre, constituită din atâtea popoare diferite. Dacă privim însă mai deaproape evoluțiunea prin care trece, aflăm, că nemulțumite și contrare dreptului și echității sânt și de astădată numai acele elemente, cari timp îndelungat s'au gerat de liberali, și de absoluți stăpâni ai situației s'au impus totdeauna în viața statului.

La culmea puterii lor, ca și azi în decadentă, liberalii germani ai Austriei totdeauna au fost tiranii țării și ai popoarelor din stat, și tocmai sub masca liberalismului ei au comis cele mai infernale atentate la viața națională a tuturor popoarelor cărmuite de ei.

Adeverății Germani, elementele sănătoase de peste *Leitha*, cum sunt bunăoară cei grupați în giurul lui *Lueger* sau *Lichtenstein*, — nu ved violată nici un fel de lege prin ordinațiunile osândite de „liberali,” și sunt împacăți cu noile dispozițiuni, pentru-că știu aprecia situația și știu să recunoască dreptul și dreptatea, ce i-se cuvine fiecărui cetățean al statului, pentru care deopotrivă ne jertfim cu toții și avutul și sângele nostru.

Nouă ne convine lupta, ce s'a pornit și bântue între cele două elemente alcătuitoare de stat în Austria. Ori-șicare ar fi peripețiile și evoluțiunea acestei lupte firești, — rezultatul și efectele ei nu pot să fie decât numai salutare pentru ambele jumătăți ale monarhiei.

Ea cu necesitate imperativă va trebui în scurt timp să treacă și dincoace de *Leitha*, unde să rupă coar-nele atât de sus crescute și ale pseudo-liberalismului unguresc, care, în temeritatea sa tiranică, de un sfert de veac ține încătușată majoritatea populațiunii acestei țări nenorocite.

În liniște și cu încredere așteptăm sosirea acestui timp dorit de naționalitățile oprimate.

Profesorii români din Arad.

Eata petiția pe care au înaintat-o *Sinodului* profesorii seminarului român din Arad:

Venerabile Sinod Eparchial!

Subsemnații, ne mai putând suporta greutatea vieții, cu supunere fierască venim a ne adresa către *Ven. Sinod* cu rugarea, ca să binevoască a se interesa de soarta noastră, îmbunătățindu-ne dotațiunea.

Rugarea noastră o motivăm cu următoarele:

1. Este incontestabil și așa credem recunoscut chiar și din partea *Venerabilului Sinod*, că salarul nostru de 900 fl. este atât de modest, încât, pe lângă toată bună-voința, nu putem subsista și a ne asigura viitorul nostru și al familiei noastre. Este adevărat, că pe lângă salarul de 900 fl., mai avem și *quinquenale*. Cine însă știe, că cu creșterea anilor de serviciu cum se înmulțesc și trebuințele, ne va da drept, când afirmăm, că *quinquenalele* nu stau în proporție cu creșterea trebuințelor; deci ele singure nici nu pot fi considerate ca o îmbunătățire mulțumitoare a salariului. Este mai presus de ori-ce îndoaială, că în *Arad* trailul este așa de costisitor, încât în asta privință întrece toate centrele, în cari noi *Românii* avem instituite, de învățământ mediu ori superior. Aceasta a recunoscut-o și guvernul țării, când, încât pentru ofici-anții de stat, a așezat *Aradul* între orașele de clasa a II-a.

2. În urma introducerii apeductului și a canalisării prețul locuințelor s'a urcat în mod simțitor.

3. Înființându-se acum fondul de pen-siune, în loc de a ne ameliora starea, asu-pră noastră s'au pus sarcini noue și destul de grele.

4. Biblioteca profesorală nu există așa încât fie-care profesor este avisat a-și procura însuși toate opurile și unele re-vistă din specialitatea sa.

5. Spre a-și pute profesorul împlini conștiințios sublima chemare, trebuie să i-se asigure subsistența materială, ca așa să fie scutit de griji și de ocupațiuni se-cundare.

6. Tocmai dotația nesuficientă e cauza că în corpul didactic dela institutul nostru se întemplă atâtea schimbări. Profesura aici la noi a fost mai mult un post de tran-siție de azi pe mâine, deși interesul institu-tului pretinde în aceasta privință stabilitate.

7. La toate institutele noastre culturale din an în an se vede o îmbunătățire a do-tației, așa că d. e. profesorii dela școalele noastre medii din *Brașov* ași au o dotație egală cu a prof. de stat. Noi însă suntem tot acolo, unde am fost înainte de aceasta cu 8-10 ani, — deși de atunci foarte s'au schimbat împrejurările.

8. La anul 1889 regularea salariului profesoral a consistat în reducerea salariului fundamental dela 1000 fl. la 900 fl., ear' acum prin taxe exagerate la fondul de pen-siune ni-se scârțiează din nou.

9. Astăzi la toți oficiantii o parte integri-toare a dotațiunii o formează banii de cuar-tir. La noi bani de cuartir nu există. Ce e mai mult, când profesorii seminariali au dorit a li-se considera o parte a salariului ca bani de cuartir, după cari nu se solvește contribuție. *Ven. Consistoriu* nu numai a de-clarat, că la noi banii de cuartir nu există, ci a arătat magistratului ca salar, după care să se eiecteze darea și *quinquenalele*.

10. Vom încerca a proba cu cifre, că din salarul, ce-l avem, este imposibil a subsista conform poziției noastre sociale.

a) Un profesor cu familie pentru locuința anuală solvește arandă	300 fl.
b) Pentru îmbrăcăminte	200 "
c) " lemne	100 "
d) " serviciu	80 "
e) " cărți și reviste de spe-cialitate	50 "
f) Pentru medic și medicină	30 "
g) " luminat	20 "
h) " contribuție și cult	30 "
i) la fondul de pensiuine	60 "
De tot	870 fl.

care sumă detragând-o din salarul de 900 Remân pentru vipt și neprevăzute 30 o sumă, din care foarte bine poți răbda foame.

Pe baza celor expuse, cu umilintă rugăm pe *Venerabilul Sinod*, să bine-voiască a ne lua în dreaptă socotință rugarea și a ne regu-la dotațiunea, făcându-o cel puțin egală cu a profesorilor semin. din *Sibiu*, anume restabilind salarul fundamental la 1000 fl. și acordându-ne 200 fl. bani de cuartir.

În speranța, că *Venerabilul Sinod* va lua măsurile necesare spre mulțămirea noastră, am rămas ai *Venerabilului Sinod*

Arad, 12/24 Ianuarie 1897.
Umiliți fii:
Romul Ciorogariu, Teodor Ceonțea, Dr. P. Pipos, Ioan Petran, Dr. George Proca, Ioan Petrovici.

Înmormântarea

lui
IOANGHICA
Plecarea din București.
Înmormântarea ilustrului patriot s'a făcut Sâmbătă la oarele 2 și jumătate după amiază, în cavoul familiei de la *Ghergani*.

La Ghergani.
La oarele 12 și 40 minute u tren special o plecat din gara de Nord, care a condus pe d-nii ministri, —afară de d. D. A. Sturdza, președintele consiliului, care plecase încă de la ora 7 dimineața.—Reprezentanții Suve-ranului și ai *Principelui moștenitor*: d-nii general *Vlădescu* și lt.-colonel *Georgescu*; pe d. C. F. Robescu, primarul capitalei; reprezentanții inaltului cler, ai *Camerei*, *Senatului*, *Creditului Rulal*, ai *Presei*, *studen-timei*, *Teatrului național*, *Invitați*etc. la *Ghergani*.

HERO ȘI LEANDRU
(VALURILE MĂRII ȘI ALE AMORULUI)
Tragedie în 5 acte
de
GRILLPARZER.
Trad. în metrul original
de
CONSTANTIN BERARIU.
(Urmare.)
Actul IV.
Loc deschis. În fund marea. La stânga spre fund turnul Sacerdotului cu o fereastră, ce duce pe jumătate spre mare; turnul are o intrare îngustă, la care duc scări. Aproape de ea la perm tufe înalte. Pe aceeași parte în față arcade și colonne, semnificând locuințe apropiate. Partea dreaptă e liberă de clădiri, are arbori. O lață de peatră ese până în scenă de-a curmezișul.
(După-ce se ridică cortina, se aude după scenă vocea păzitorului.)
Păzitorul:
Săriți, săriți ai casei servitori!
(Apoi apare Hero din dreapta în față.)
Hero:
El a scăpat! Vă mulțumesc, o zei, Părea, că totul e în conspirare, Aici să-l ție până 'n faptul zilei!

Era neînțecat venit și umblet.
Și tupilat stetea el în ungher, —
Abia sosi momentul favorabil!
Acum e dus și liniște am eară.
(Păzitorul vine din aceeași parte, ceva mai din fund; are un corn atârnat de o panglică în giurul umărului și o lance pe umărul stâng. El urmă-rește pe Hero.)
Păzitorul:
Tu l-ai văzut.
Hero: Pe cine?
Păzitorul: Pe străinul,
Ce a sărit în mare chiar acum.
Hero: Acum? Așa curând!
Păzitorul: Trei pași de lângă tine.
Hero: Si nu-l văzui?
(Se duce spre turn.)
Păzitorul: Aceasta nu se poate.
Hero (tot mergând): Eu doară nu sânt păzitor ca tine.
Păzitorul: Deși nu păzitor, dar' ști veghia,
Căci am văzut, tu ai veghiat târziu.

Hero: O, cum le vezi tu toate!
Păzitorul: Bine ved eu.
(Sacerdotul vine din stânga.)
Sacerdotul: Vă aflu în certare.
Hero (pe scări, arătând spre păzitor): Nu-i cuminte.
Păzitorul: Când aș vorbi. —
Hero: Vorbește și vorbește.
Eu merg.
Sacerdotul: Incotro?
Hero: În turn.
Sacerdotul: La ce?
Hero: Să dorm.
(Intră în turn.)
Păzitorul: Să doarmă, da, căci prea mult a veghiat.
Sacerdotul: Ce ați avut?

Păzitorul: (Vorbind în direcțiunea, unde Hero dispăruse): Tu zici, nu sânt cuminte? Căci sânt un păzitor, ear' tu din neam? Crezi tu, că mîntea e de moștenit Din tată 'n fiu ca banii și averea? Sânt hătru și cu minte și vigili. (Isbește cu lancea în pământ.)
Sacerdotul: Ei, nu-mi istorisești?
Păzitorul (ca mai înainte, spre turn): O tu, de sigur!
Sacerdotul (gata să plece): Iubești, ved, propria societate, Păstrează-o, și-o las.
Păzitorul: Stăpâne, tocmai Sări din țerm în valuri un bărbat.
Sacerdotul: Aceasta deci?
Păzitorul: Și Hero sta aproape.
Sacerdotul: Ar fi sărit de lângă mine încă.
Păzitorul: Și sus în turn vâgii, că arse lampa Intreaga noapte.
(Va urma.)

Restul vagoanelor erau ticsite de lume, care mergea să dea ultimul omagiu marelui Român.

Din gara Ghergani o șosea duce la casa mortuară.

Trăsuri erau puse la dispoziție de familia Ghica.

Multa lume însă merge pe jos.

În fața castelului și în lungul grădinei, înșirată pe aleia care duce la capelă, era armata și anume: batalionul 2 de vânători, sub comanda maiorului Solacolu, două companii din regimentul 4 de cetate și două escadroane din regimentul 4 roșiori, de sub comanda A. S. R. Principelui Ferdinand.

Timpul este frumos și soarele strălucete. Aspectul vilei, în dosul căreia se desfășoară o perdea grosă de arbori, și al furnicarului de lume, este imposant.

În fața casei cu capetele descoperite așteaptă persoanele oficiale și mulțimea într-o poziție care denotă solemnitatea tristă a ceremoniei. Familia și rudele ilustruului decedat pornesc încet spre capelă, în fața căreia este ridicat un catafalc, pe care se odihnește corpul lui Ioan Ghica.

În urmă pășesc persoanele oficiale, invitații etc.

Toată grădina și amvonul capelei erau pline de lume. Mii de țărani din satele învecinate și de pe moșia Ghergani, îmbrăcați în haine de sărbătoare, cu câte o lumină în mână umpleau aleile care duceau la capelă și împregiurimile catafalcului.

Delegațiunile.

O mulțime de delegați din capitală și provincie asistau la ceremonie, printre cari maiorul Lăzoreanu, un bun amic al defunctului, cu care a luat parte activă în revoluția dela 48; prefectul de Dimbovița, deputatul Nicolaescu, dl Costescu-Comăneanu etc. etc.

Cin T. Severin a venit prefectul dl Ghelmașeanu cu mai mulți liberali; asemenea din Giurgiu, Ploiești, Pitești, Buzău, Slatina, Craiova etc.

Slujba religioasă.

În fața capelei, la câți-va pași departe de cavoul familiei, se înălța catafalcul îmbrăcat și încungiurat de flori naturale și coroane.

Sunt peste o sută de coroane.

Coroana trimisă de M. S. Regele e de flori naturale — trandafiri mari, albi și galbeni; a A. S. R. Principelui Ferdinand de crini naturali, camelii și zambile. Ambele sunt așezate imediat lângă catafalc.

Urmează apoi coroanele din partea consiliului de miniștri, a Senatului: a Adunării deputaților, a d-lui și d-nei Sturdza, a jud. Dimbovița, a jud. Ilfov, a minist. afacerilor străine, a d-lui Lascăr Catargiu, a d-lui Gr. Olănescu, a profesorilor secundari, a Academiei, a societății Cred. rural, a Teatrului Național, a clubului *Tinerime*, a societății funcționarilor publici etc. etc.

Serviciul e oficiat de arhierul Nifon Ploieșteanu, vicarul mitropoliei, asistat de un numeros cler și de un excelent cor.

În liniștea adâncă ce domnește, frumos rezună cântecele și rugăciunile clerului. Mulțimea imensă este cuprinsă de un respect solemn. Soarele trimite o mare de raze calde. Lampadarele răspândesc aroma de smirnă ce arde cu flăcările. Spectacolul este grandios, impresiunea puternică te face să gândești fără să vrei la figura imponentă ce a dispărut și la misterul morții.

Discursurile.

Slujba se sfârșește. Vecinica pomeneire este pronunțată.

Biserica și a îndeplinit datoria sa.

Acum e rândul oamenilor să glorifice pe cel mort și să-i deschiză poarta nemuririi printre cei vii.

Președintele consiliului de miniștri, dl D. Sturdza, cu o voce mișcată, face elogiul ilustruului reposat, arătând rolul jucat

de Ioan Ghica în marea operă de regenerare a țării.

Cuvântarea d-lui Sturdza a făcut o adâncă întipărire.

Mai vorbesc d-nii Giani, din partea Adunării deputaților, V. A. Urechii din partea Senatului, P. S. Aurelian din partea Creditului rural.

Dar cerul se întuneacă din ce în ce.

Picături mari de ploaie încep să cadă, cari apoi se transformă într-o ploaie torențială.

Musica intonă marșul funebru, armata trage trei salve.

Ceremonia se sfârșește.

Cosciugul este transportat în cavoul așezat de desubtul capelei, în partea dreaptă, unde nu este loc decât pentru două morminte.

Coroanele sunt așezate, o parte în capelă și alta în cavou.

Mulțimea se scurge repede spre castel, la adăpost, căci ploaia continuă cu furie.

La ora 3 gara se umple de lume și puțin după aceea trenul special pleacă spre București.

Printre perdeaua de nori soarele și arată discul auriu, pentru a da ultima salutare celui care s'a dus.

Încă un suflet mare lipsia din România.

Catastrofa dela Paris.

Din scrumul și cenușa bazarului zi de zi se descoperă noue jertfe și înmormântarea lor se face în masse în mijlocul jalei generale, care crește tot mai tare.

Așa numitul „Comité socialiste révolutionnaire” din Paris aduce următorul comunicat de condolență:

„Stimă jertfelor catastrofei de ieri. Astfel de calamități șterg deosebiri de caste, fie că vorba e de exploziuni în case sau în fabrici, cariucid pe cei mai de aproape ai noștri, fie despre incendii, care, ca și ieri, a nimicit pe cei mai de aproape ai D. Voastre. Noi acum nu vedem altceva, decât frați, mame, soții și copii, cari plâng pe aceia, pe cari i-au iubit. Egalitate în doliu, egalitate în suferințe; condolența noastră pentru greu rănitele inimi ale concetățenilor noștri”.

Pe stradele Parisului nu auzi decât tânguiri și suspine, însoțite de cântece de jale, al căror refren e: „*Vous êtes mortes, en faisant le bien!*” (Ați murit făcând ceea ce este bine).

În diferitele biserici ale Parisului se țin servicii divine funebre pentru sufletele nenorocitelor jertfe.

Înmormântarea celor mai multe victime s'a săvârșit Sâmbătă, în 8 Maiu n. La serviciul funebrel din biserica *Notre-Dame* a participat și lordmajorul dela Londra, a cărui nepoată încă a perit în flăcările bazarului. La marea înmormântare de Sâmbătă a venit din Roma însuși arhiepiscopul-cardinal de Paris *Richard*. S'a dispus pe atunci un doliu național. Cântările funebrele le-a executat corul dela operă. Predicatorul *Ollivier* al catedralei a rostit o predică cu motto: „*Fericiți cei-ce se săvârșesc binele!*”. Clopotele tuturor bisericilor din Paris rezună într'una și în jale adâncă și nemărginită este învilită întreagă capitala Franciei.

Din cerul universitarilor români.

Declarațiune.

Subscrișii ca cei mai de aproape cunosători ai afacerii ivite între prieteniul nostru *Harie Chendi* și dl Meșter prezentată în „*Tribuna*” din 2 Maiu în rubrica „*Din public*”, am trimis cu datul de 4 Maiu, „*Tribunei*” o „*lămurire*” cu rugarea de a o publica. — Am contat la simțul de echitate și la imparțialitatea conducătorilor „*Tribunei*”. Ne-am înșelat însă.

În nrul din 7 Maiu „*Tribuna*” ne refuză publicarea lămuririi, dându-ne la „*posta*” redacțiunii un răspuns iezuitic, al cărui con-

ținut l'am pute considera de vătămare, dacă nu am ști de unde vine.

Denegarea lămuririi noastre ne dă dreptul a constata: că însuși dnii dela „*Tribuna*” au fost angajați în afacere: că s'au genat a desvili, cum protegiatul d-lor a fost colaborator la șovinista foaie „*Magyarország*”; că interesul lor este a brusca pe amicul nostru l. Chendi sub ori-ce condiție; că cu acest privilegiu „*Tribuna*” și îndeosebi stimabilul ei director a voit să-și răsbune pentru diferitele zătoane ce dl *Chendi* i-le-a aplicat, îndeosebi cu privilegiul când „*Tribuna*” ne calumniase societatea noastră de lectură, fără a da loc rectificărilor: „*Tribuna*” și atunci avea doar protegiatul sau aplicat la o foaie ungurească.

Declaram în urma acestora, că procedura aceasta de-a acusa fără a admite rectificări (sau chiar lămuriri) este practică numai de foile *ovrești* și că ea face rușine și necinste unei foi românești ce vrea să fie *per vimentiam* națională.

Constatăm, că dnii dela „*Tribuna*” obișnuiesc a fugi de adevăr ca bufnițele de lumină și că abuzează în mod detestabil de coloanele foii ce li-s'a concretizat.

Budapesta, în 9 Maiu 1897.

Ghiță Măcellariu. Vasile Virgil Moisil,
stud. jur. stud. med. univ.

NOUTAȚI

Arad, 11 Maiu st. n. 1897.

Majestatea Sa Impărăteasa-regină Elisabeta, însoțită până la gară de Monarchul nostru, a plecat ieri din Viena la Kissingen, unde va petrece mai multe săptămâni.

Curtea în doliu. În urma tragicului sfârșit al priucesei Sofia Augusta de Alençon, sora mai mică a Impărătesei noastre și cea mai jălită jertfă a catastrofei dela Paris. M. Sa Monarchul nostru a dispus un doliu de curte de șese săptămâni.

Mare furtună cu grindină. Duminecă după amiază s'a descărcat asupra comunei *Ghioroc* și *Minis* o mare furtună cu grindină de mărimea oului de porumb, care a durat peste un pătrar de oră, pricinuind mare pagubă în nouele plantațiuni ale viilor. Tot atunci a băntuit și în comunele *Conop* și *Milova* o groznică furtună cu erumpere de nor, care a ruinat mai multe case și edificii economice.

Trenul vicinal Lipova—Timișoara se va deschide în chip solemn Marți, în 6/18 Maiu a. c.

Numire. La judecătoria cercuală din loc e numit sub-jude Dr. Francisc *Kalmán*, fost până acum în aceeași calitate la tribunalul de aici.

Dela congregație. Intre cei pe care i-am putut nota ca prezenți la adunarea congregațiunii, mai sunt: d-nii G. Popovici, protopop și Dr. Jacob Hotărănu, avocat, Șiria; Dr. Vesa, preotul *Lazar*, *Socodor*; protopopul *Groza*, *Halmagi*; Const. Popovici, protopop onorar, *Sântana*; preotul *F. Leuca* și *S. Buda*, *Pâncota*; preotul *I. Iercan*, *Șielău*; preotul *Mladin*, *Curticiu*; *I. Dascăl*, *Micălăca*; *I. Erușian*, *Dr. Barbu*, preoți în *Pecica*; *Ivulescu*, *Soborșin*; preoți în *Pantof*, *C. Lazar*, *G. Lupșa* (*Dieci*), *I. Morar* (*Măderat*).

Cas de moarte. Ieri a răposat aici un tânăr și harnic meseriaș român, căciunaru *Stefan Susan*, fiul fostului episcop bisericesc *Susan*, în vîrstă de 36 de ani. În mormântarea va fi mâne după amiază. — Fie-i țărina ușoară!

Congresul socialiștilor din Ungaria. În prima și a doua zi de sărbători catolice reprezentanții socialiștilor din toate părțile vor ține un mare congres în Budapesta. Mai ales va fi bine reprezentat „*Al-*

fold”-ul unguresc. Programul congresului se va publica zilele acestea.

Regele Sârbiei în Viena. La reîntoarcerea sa din Muntenegru, regele *Alexandru al Sârbiei* s'a oprit ieri în Viena. La amiază a făcut o vizită Majestății Sale Monarchului nostru, care i-a întors-o mai târziu. Despărțirea a fost călduroasă.

CONGREGAȚIA

(Sedința a doua.)

Lume puțină.

Dl *M. Veliciu* a cerut să se treacă în protocolul sedinței de ieri *contra-propunerea Românilor de a se vota împreună*.

După-ace vorbește fișpanul, cererea dlui *Veliciu* se respinge.

Când punem ziarul sub presă, la congregație se discută asupra adresei comitatului *Zemplén*, care propune înființarea unei *episcopii gr.-cat. maghiare* și introducerea limbii maghiare în bisericile acestei episcopii.

Dintre Români a vorbit dl *Vasile Mangra*, care a propus trecerea la ordinea zilei peste această adresă.

ULTIME ȘTIRI

Războiul greco-turc.

Grecii se vede că nu vor să se mai bată. La ce ar și risca o nouă bătălie, în care, ori-câți soldați ar căde, nici cinstea neamului nu o mai pot ridica și nici vor schimba starea desperată în care au ajuns.

De aceea, după-cum spun telegramele, ei se retrag într'una dinaintea trupelor turcești și așteaptă pe fle-care zi, ca *Europa* să intervină pentru încheierea păcii, după-ce tot ei nu au vrut să asculte sfatul Europei, care le spunea să se astâmpere.

Dăm mai la vale știrile mai noue.

Atena, 11 Maiu.

Trupele comandate de generalul *Smolensky*, cari au putut să se refugieze până la *Tolo*, aici s'au imbarcat pe vase.

Trupele grecești se concentrează la *Lamia*.

(Spre sud de *Domocos*, unde era cartierul general al oștirii tesaliene. Nota Red.)

Constantinopol, 11 Maiu.

Avantgarda turcească este postată la *Skimitz*, în fața *Domocosului*. Din *Farsalos* au plecat trupe numeroase spre *Domocos* și *Hahmyros*.

Atena, 11 Maiu.

Prin satele din giurul *Domocosului* sînt încă 10.000 soldați greci.

Membrii familiei regale au intervenit cătră toate neamurile și amicii să exopereze dela Sultan o pace convenabilă.

Principesa *Sofia*, soția principelui moștenitor, a scris fratelui ei, Imperatorului Germaniei, implorându-i protecție.

Constantinopol, 11 Maiu n.

Guvernul otoman pune următoarele condițiuni pentru încheierea păcii:

1. Treizeci și șase milioane franci despăgubire de război;
2. Schimbarea frontierei peste *Preveza*, *Mexovo*, *Krania*, *Damasi*, *Meluna* și *Analysis*;
3. Nimicirea contractului special ce era pentru supușii elini din imperiul otoman;
4. Toate vasele cuirasate ale Greciei se vor da Turciei.

Redactor responsabil: Ioan Russu Șiriani

„ARDELEANA“

institut de credit și de economii.

SOCIETATE PE ACȚII ÎN ORĂȘTIE

Nr. 68/1897. Plen.

[64] 3-3

În temeiul dispozițiilor cuprinse în §. 6 din statutele societății și autorisării ce am primit dela adunarea generală ordinară a acționarilor, ținută la 11 Martie 1897, pentru a completa capitalul social al societății noastre la suma destinată de fl. 250.000, după-ce acționarii usând de dreptul lor de optare au rezervat pentru sine 2100 acții, restul de 900 acții în valoare nominală de fl. 45.000 se pune în vindere, spre care scop prin prezenta se deschide subscriere publică, sub condițiile cuprinse în următorul

PROSPECT

- I. Prețul acțiilor noue se fixează cu fl. 77.50 de acție, anume fl. 50 valoare nominală și fl. 27.50 concurgere proporționată la fondurile de rezervă ale societății, cari astăzi fac peste fl. 100.000.
- II. Pentru solvirea valorii acțiilor subscrise se statorosește următoarele termene:
 - a) la subscriere 20% a valorii;
 - b) restul în rate trilonare, până la 30 Septembrie 1898 având a se solvi întreaga sumă subsemnată.
 - c) le stă în voe celor-ce subscriu acții, a solvi mai multe rate sau întreaga sumă și deodată.
- III. Insinuările pentru subscriere se fac prin scrisoare adresată direcțiunii institutului, ear' subscrierile însăși urmează pe documente trimise dela institut celor insinuați.
- IV. Insinuările se vor considera fără subtragere precum se fac, și primirea se continuă până la completarea acțiilor în număr de 9000, insinuări sosite după ajungerea acestui număr nu se mai primesc.
- V. Acționarii noi se supun întru toate dispozițiilor din statutele societății, pe care le recunosc de obligatoare pentru dânsii.
- VI. Acțiile noue se eliberează la solvirea volorii întregi, ear' solvirile făcute până atunci se cuitează în titluri provisorii.
- VII. Acțiile din această emisie la dividendă anilor 1897 și 1898 nu participă, după sumele solvite în contul acelora se garantează însă interese de 6% computate dela ziua solvirei.
- VIII. Începând cu 1 Ianuarie 1899 acțiile noue devin întru toate egale cu cele vechi.
- IX. Pentru orientarea celor interesați se face cunoscut, că institutul dela înființarea sa a dat în fie-care an dividendă de 10%, adică 5 fl. de acție, și că după toate prevederile, această dividendă poate fi privită ca minimală și pentru viitor.

Din ședința direcțiunii institutului, ținută la 30 Aprilie 1897.

Iosif de Orbonaș m. p.,
președinte.

Dr. Ioan Mihu m. p.,
director executiv.

Văduva SÜTÖ IOSEFINA Prăvălie de sticlărie și porcelan.

Arad Strada Forray 2/c

Unde atârnă deasupra ușei globul roșu de grădina.

N'are vetrină într'adevăr splendid aranglată, să afle însă în deposit ori-ce cauți.

Sticlărie, porcelăndrie și maiolica precum: Filingene pentru dus prânzul acasă, garnituri pentru ceaiu, cafea, moca și spălat, garnituri moderne maiolica pentru spălat, bere, vin, apă și liqueur în cel mai bogat asortiment.

Lampe de acățat și de masă, policandre și tot felul de lampe pentru bucătărie (cuină) cu cele mai ieftine prețuri,

Mai departe atrag atențiunea Stbl. Domni birtași asupra paharelor și sticlelor mele de vin și bere cu prețuri ne mai pomenit de eftine.

(82) 8—

Cu toată stima

Ved. Sütö Iosefina.

„Victoria“

institut de credit și de economii,
SOCIETATE PE ACȚII

Sediul: Arad, casa proprie, calea Archiducele Iosif Nr. 2.

Întemeiată la 1887.

Capital de acții	fl.	300.000
Fond de rezervă	„	100.000
Depuneri	„	1.000.000
Circulația anuală	„	15.000.000

Primește depuneri spre fructificare, după care solvește 5% interes fără privire la termenul de abzicere.

Darea de venit după interese încă o solvește institutul separat.

După starea cassei, depuneri până la fl. 1000 se restituiesc îndată la prezentarea libelului fără abzicere.

Depuneri se pot face și prin postă și se efectuează momentan după sosirea comădei.

47— [4]

Direcțiunea institutului.

O specialitate naturală neprețuibilă

este apa minerală alcalin-acidă bicarbonată

Isvorul „Matilda“ de Bodok

care după experiențele facute la mai multe facultăți de medicină s'au dovedit ca o apă medicinală prea eficace și plăcută mai ales: la conturbări de mistuire, maladiile stomacului, a rinchilor, a beșicii udului și ale organelor respiratoare etc.

BORVIZ DE PRIMUL RANG

care prin limpezitatea sa rară și prin conținutul seu mare în acid carbonic natural de un gust prea plăcut, va îndeplini chiar și pretențiunile cele mai delicate, ca cum nici o altă apă minerală.

Deposit în Sighișoara și Alba-Iulia:

la domnul I. B. Misselbacher sen., Cluj: Szegesvary és társai
Deva: Balog Gyula, Orăștie: Németh János; în Brașov deposit propriu strada Caldărarilor nr. 68, și se poate comănda și de adreptul dela administrațiunea subsemnată.

Cu toată stima

Administrațiunea isvorului „MATILDA“:

45— [7]

Josef György,

(comit. Hâromszék), Bodok. (Transilvania).